

AREMARK KOMMUNE

ORGANISASJONS- OG ØKONOMISTABEN

Telefon: 69 19 96 00 Telefax: 69 19 96 01

e-post: post@aremark.kommune.no

1798 AREMARK

KOPI

Kommunenes Sentralforbund
Postboks 1378, Vika

0114 OSLO

Arkivsak nr.	Arkivkode	Saksbeh	Deres ref.	Dato
07/858	103//	WIT	07/2419-1 HER	16.01.2008

MELDING OM POLITISK VEDTAK

SVAR – HØRING - SØRHEIMUTVALGET- INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Formannskapet behandlet i møte 15.01.2008 sak 3/08. Følgende vedtak ble fattet:

Aremark kommune gir sin støtte til hovedprinsippene i forslaget fra Sørheimutvalget som en helhetlig forbedring av overføringssystemet til kommunene. Aremark kommune ser at man også med denne forbedringen fortsatt vil ha store ulikheter i kommune-Norges mulighet til å gi like tjenester til alle innbyggere. Vi ber derfor om at arbeidet med å få til et mer rettferdig inntektssystem fortsetter.

Aremark kommune mener det er riktig at distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktspolitikken for øvrig. I Østfold taper Rømskog og Aremark henholdsvis 3,8 millioner kroner og 3,6 millioner kroner samlet på lang sikt av et nytt distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet. Aremark kommune forutsetter at de nevnte tapskommunene i Østfold blir kompensert gjennom distriktspolitikken for øvrig og gjennom skjønnstilskuddet.

Dette vil konkret bety at Aremark må opprettholde sin status som C-kommune når det gjelder distriktspolitiske virkemidler, og at det påviste tapet kompenseres ved en økning av det skjønnstilskudd som fylkesmannen fordeler gjennom inntektssystemet.

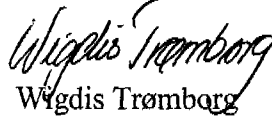
Aremark kommune anmoder om at man får en snarlig gjennomgang av utgiftsutjevningen.

Aremark kommune oppfordrer alle kommunene i Østfold til å svare på høringen.

For kommunene i Indre Østfold vil det være positivt å fjerne den kommunale andelen av selskapsskatten, forutsatt at ingen taper påordningen. Foruten en mer stabil og forutsigbar inntektssituasjon, vil vi legge til rette for satsing på regional næringsutvikling overfor næringsetablerere og statlige myndigheter.

Aremark 16. januar 2008

Rett utskrift:

Wigdis Trømborg

Kopi sendt:

Det Kongelige Kommunal- og Regionaldepartement
Fylkesmannen i Østfold

INNTÆKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE - UTTALELSE.

Styre/råd/utvalg	Arkivsak nr.	Arkiv
Formannskapet	07/858	103//

Sektor: SAMFUNNSUTVIKLINGSSTABEN

Saksbehandler: STK

Sak nr.:	Utvalg	Møtedato
3/08	Formannskapet	15.01.2008

Innstilling:

Aremark kommune gir sin støtte til forslaget fra Sørheimutvalget som en helhetlig forbedring av overføringssystemet til kommunene. Aremark kommune ser at man også med denne forbedringen fortsatt vil ha store ulikheter i kommune-Norges mulighet til å gi like tjenester til alle innbyggere. Vi ber derfor om at arbeidet med å få til et mer rettferdig inntektssystem fortsetter.

Aremark kommune mener det er riktig at distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktspolitikken for øvrig. I Østfold taper Rømskog og Aremark henholdsvis 3,8 millioner kroner og 3,6 millioner kroner samlet på lang sikt av et nytt distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet. Aremark kommune forutsetter at de nevnte tapskommunene i Østfold blir kompensert gjennom distriktspolitikken for øvrig og gjennom skjønnstilskuddet.

Dette vil konkret bety at Aremark opprettholder sin status som C-kommune når det gjelder distriktspolitiske virkemidler, og at det påviste tapet kompenseres ved en økning av det skjønnstilskudd som fylkesmannen fordeler gjennom inntektssystemet.

Aremark kommune anmoder om at man får en snarlig gjennomgang av utgiftsutjevningen.

Aremark kommune oppfordrer alle kommunene i Østfold til å svare på høringen.

For kommunene i Indre Østfold vil det være positivt å fjerne den kommunale andelen av selskapsskatten, forutsatt at ingen taper påordningen. Foruten en mer stabil og forutsigbar inntektssituasjon, vil vi legge til rette for satsing på regional næringsutvikling overfor næringsetablerere og statlige myndigheter.

Formannskapet behandlet saken den 15.01.2008, sak nr. 3/08

Behandling i utvalget:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Aremark kommune gir sin støtte til hovedprinsippene i forslaget fra Sørheimutvalget som en helhetlig forbedring av overføringssystemet til kommunene. Aremark kommune ser at man også med denne forbedringen fortsatt vil ha store ulikheter i kommune-Norges mulighet til å gi like tjenester til alle innbyggere. Vi ber derfor om at arbeidet med å få til et mer rettferdig inntektssystem fortsetter.

Aremark kommune mener det er riktig at distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktspolitikken for øvrig. I Østfold taper Rømskog og Aremark henholdsvis 3,8 millioner kroner og 3,6 millioner kroner samlet på lang sikt av et nytt distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet. Aremark kommune forutsetter at de nevnte tapskommunene i Østfold blir kompensert gjennom distriktspolitikken for øvrig og gjennom skjønntilskuddet.

Dette vil konkret bety at Aremark må opprettholde sin status som C-kommune når det gjelder distriktspolitiske virkemidler, og at det påviste tapet kompenseres ved en økning av det skjønntilskudd som fylkesmannen fordeler gjennom inntektssystemet.

Aremark kommune anmoder om at man får en snarlig gjennomgang av utgiftsutjevningen.

Aremark kommune oppfordrer alle kommunene i Østfold til å svare på høringen.

For kommunene i Indre Østfold vil det være positivt å fjerne den kommunale andelen av selskapsskatten, forutsatt at ingen taper påordningen. Foruten en mer stabil og forutsigbar inntektssituasjon, vil vi legge til rette for satsing på regional næringsutvikling overfor næringsetablerere og statlige myndigheter.

Vedlegg: Ikke utsendt

- Sørheimutvalget: Rapport "Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene".
- Høringsbrev fra KRD, datert 26.10.07.
- Høringsbrev fra KS, datert 15.11.07.

Saksopplysninger:

KS Østfold har siden vinteren 2003/2004 arbeidet systematisk med faglige utfordringer vedrørende statlig fordelingspolitikk, herunder Inntektssystemet.

Hovedbudskapet har hele tiden vært å løfte og kompensere kommuner med lave frie inntekter. En helhetlig gjennomgang av inntektssystemet har derfor vært avgjørende for å ta stilling til fordelingsutfordringene.

Det tverrpolitiske inntektssystemutvalget – Sørheimutvalget, ble nedsatt i desember 2006. Utvalget leverte sin rapport, "*Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene*", 26. oktober 2007.

Sørheimutvalgets – innstilling, slik vi ser det, er sammenfallende med de vesentligste punktene i KS Østfolds sine tidligere forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene:

- beholde skatteandelen rundt 50 prosent
- beholde oppdatering av befolkningstall i inntektsutjevningen
- beholde dagens system for skatteutjevning ved å øke den symmetriske utjevningen fra 55 til 60 prosent
- fjerne oppdatering av innbyggertilskudd og utgiftutjevning midt i året, og heller benytte befolkningstall fra 1. juli før budsjettåret
- fjerne selskapsskatten som kommunal skatt
- erstatte dagens Nord-Norgetilskudd og regionaltilskudd med nytt distriktspolitisk tilskudd
- avvikle distriktspolitikken i skjønnet
- avvikle kompensasjon for endringer i inntektssystemet i skjønnet
- opprette eget vekstkommunetilskudd
- erstatte dagens overgangsordning med inntektsgaranti (INGAR)

Utvalgets rapport sendes ut på høring, med høringsfrist 28. januar 2008. KRD ber om at KS samordner høringsuttalelsene fra enkeltkommuner. Kommuner som ønsker å komme med egne høringsuttalelser i forbindelse med utvalgets rapport er velkomne til å gjøre det.

Rapporten skal drøftes på Sentralstyrets møte 18. januar 2008, blant annet på bakgrunn av synspunktene fra kommunene. KS ber derfor, i sitt høringsbrev, alle kommunene om å sende inn synspunkter og kommentarer til KS innen onsdag 9. januar 2008. Årsaken til at KS ber om at dette allerede 9. januar, er at KS administrasjonen må ha noen få dager for å få laget en samlet oversikt over de ulike høringssvarene før saken sendes til Sentralstyret. Det står i høringsbrevet at de som ikke har anledning til å behandle rapporten før fristen vil ha mulighet til å sende inn sitt høringssvar direkte til KRD før 28. januar.

Fylkestyret i KS Østfold vedtok i sitt møte 3. desember, i sak 07/18 "Tverrpolitisk inntektssystemutvalg".

- *Fylkestyret i KS Østfold gir en sterk støtte til forslaget fra Sørheimutvalget som en helhetlig forbedring av overføringssystemet til kommunene. Fylkestyret i KS Østfold ser at man også med denne forbedringen fortsatt vil ha store ulikheter i kommunenorges mulighet til å gi like tjenester til alle innbyggere. Vi ber derfor om at arbeidet med å få til et mer rettferdig inntektssystem fortsetter.*
- *Fylkestyret i KS Østfold anmoder om at man får en snarlig gjennomgang av utgiftsutjevningen.*
- *Fylkestyret i KS Østfold oppfordrer alle kommunene i Østfold til å svare på høringen.*

2. POLITISK BUDSKAP OM INNTEKTSSYSTEMET

Fylkestyret i KS Akershus og Fylkestyret i KS Østfold vedtok i sine møter, 13. februar 2007, følgende felles vedtak om inntektssystemet:

"Det legges til grunn følgende felles budskap fra Akershus- og Østfoldkommunene om inntektssystemet:

Det er en klar tendens til at omfanget og kvaliteten på den kommunale tjenesteproduksjon øker med økende nivå på kommunenes frie inntekter. Inntektssystemet skal imidlertid utjevne forskjeller i de økonomiske forutsetninger, slik at det legges til rette for likeverdig tjenestetilbud i alle kommuner og fylkeskommuner.

*=> En **helhetlig gjennomgang** av inntektssystemet er derfor avgjørende for å ta stilling til fordelingsutfordringene.*

*Akershus- og Østfoldkommunene har de senere årene vært tapere på endringer i Inntektssystemet. De fleste Akershus- og Østfoldkommunene ligger betydelig under landsgjennomsnittet i frie inntekter per innbygger etter at inntektssystemet har virket. Dette fører til at Akershus- og Østfoldkommunene får et **etterslep i kommuneøkonomien**, hvor **gapet** øker fra år til år.*

*I tillegg, har Akershus en **vedvarende sterk vekst**, som medfører stort behov for midler til drift og investeringer. På toppen av dette, befinner Akershuskommunene seg i et høykostområde både med hensyn til lønninger og eiendomspriser.*

I tillegg scorer Østfoldbyene dårlig på leveårsindekser.

*=> Uten å løfte de kommunene som ligger betydelig under landsgjennomsnittet i frie inntekter, og som dermed har et **etterslep i økonomien**, vil det ikke være mulig å nå nåværende og tidligere regjerings målsetting om et likeverdig tjenestetilbud i alle landets kommuner. Fordelingspolitikken må også fange opp merkostnaden ved vekst og leveårsutfordringene.*

*=> Eventuelle endringer som forringer inntektsnivået til kommuner med lave frie inntekter vil være i strid med den overordnede målsettingen for inntektssystemet om et **likeverdig tjenestetilbud**. Det virker også negativt i forhold til ønske om å **styrke lokaldemokratiet**.*

=> En mer regiontilpasset fordeling er også oppskriften i fordelingspolitikken. Det er derfor behov for å se på de sterke utslagene for enkeltkommuner og spesielle kommunegrupper med lave frie inntekter, sterk vekst, spesielle leveårsutfordringer.

=> Akershus- og Østfoldkommunene er for sentrale til å bli omfattet av distriktpolitikken, og for lite urbane til å bli omfattet av bypolitikken. Inntektssystemet har pendlet mellom styrking av distriktskommunene og storbyene, dermed har mange Akershus- og Østfoldkommuner falt mellom to stoler i fordelingspolitikken."

Vurdering:

3. VURDERING AV SØRHEIMUTVALGETS FORSLAG.

3.1 Utvalg og mandat

Kommunal- og regionalminister Åslaug Haga nedsatte, desember 2006, et tverrpolitisk utvalg som skulle se nærmere på deler av inntektssystemet for kommunene.

Utvalget har bestått av følgende medlemmer:

- Senterpartiet: Kristin Marie Sørheim, ordfører i Tingvoll kommune, leder av utvalget
- Arbeiderpartiet: Anita Orlund, ordfører i Skedsmo kommune, og Ole Martin Nordrehaug, ordfører i Trysil kommune
- Høyre: Mette Tønder, politisk rådgiver på Stortinget
- Sosialistisk venstreparti: Erlend Helle, hovedutvalgsleder for samfunn og miljø i Akershus fylkeskommune
- Venstre: Berit Woie Berg, ordfører i Steigen kommune
- Kristelig Folkeparti: Harald Solberg, blant annet tidligere statssekretær i Finansdepartementet
- Fremskrittspartiet: Per Erik Monsen, tidligere Stortingsrepresentant, Sandefjord.

Mandat

"1. Utvalget skal gjennomgå inntektsutjevningen både ut fra målsettingen om et likeverdig tjenestetilbud, sikkerhetsnett for skatteinntektssvikt lokalt og nasjonalt, motivasjon for å øke skatteinntektene og et enkelt system for utjevning av skatteinntektene.

2. Utvalget skal anbefale hvor stor andel av utgiftsbehovet som skal finansieres av innbyggertilskuddet og hvor stor andel som skal finansieres av skatteinntektene, dvs. forholdet mellom innbyggertilskuddet og skatteinntektene.

3. Utvalget skal vurdere hvorvidt selskapsskatten bør videreføres som en kommunal skatt. I vurderingen skal det legges vekt på:

- *Hensynet til et likeverdig tjenestetilbud*
- *Hensynet til stabile og forutsigbare rammer*
- *Hensynet til å gi kommunene insentiver til å drive næringsutvikling,*

herunder hvordan selskapsskatten virker inn på det regionale næringsutviklingssamarbeidet.

4. Utvalget skal vurdere hvilke hensyn som skal ivaretas gjennom fordelingen av skjønnstilskuddet. I forlengelsen av det, bes utvalget også om å vurdere omfanget på skjønnstilskuddet.

5. Utvalget skal fastlegge rammen for de regionalpolitiske tilskuddene, og vurdere om rammen skal deles i delrammer for Nord-Norge-tilskudd, regionalt tilskudd og skjønnstilskudd (kompensasjonen for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift). Utvalget skal vurdere om de regionalpolitiske tilskuddene i større grad skal kobles opp mot kriteriene som benyttes i den øvrige distriktpolitikken.

6. Utvalget skal vurdere behovet for overgangsordninger i inntektssystemet, og komme med forslag på utforming av disse.

7. Utvalget skal vurdere om det er behov for en egen kompensasjon for vekstkommuner i inntektssystemet. Videre skal utvalget vurdere om det er behov for en egen kompensasjon for kommuner med sterk befolkningsnedgang i inntektssystemet. Utvalget skal i denne sammenhengen også vurdere valg av dato for innbyggertall som brukes ved beregningen av innbyggertilskuddet, utgiftsutjevningen og inntektsutjevningen. Inntektssystemet for de nye regionene skal ikke vurderes i denne omgangen. Dette blir gjort etter at oppgavene er klare.

Utvalget skal ikke foreta en vurdering av kostnadsnøkkelen i inntektssystemet."

Utvalget presenterte sin rapport, "Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene", 26. oktober 2007.

3.2 Fordeling mellom skatt og rammetilskudd i finansieringen

Utvalgets medlemmer mener at det er prinsipielt viktig at en betydelig andel av kommunenes inntekter samlet sett kommer fra kommunale skatteinntekter og at det vil være uheldig med en kommunal sektor som i større grad er avhengig av statlige overføringer. På dette grunnlaget konkluderer utvalget med at skattens andel av kommunenes totale inntekter bør ligge rundt 50 prosent.

Kommunene bør kunne håndtere usikkerhet rundt skatteinntang det enkelte år, og utvalget ønsker derfor ikke en ordning der staten garanterer for deler av avviket mellom anslått og faktisk skatteinntang.

Aremark kommune er enige med utvalget med at skattens andel av kommunenes totale inntekter bør ligge rundt 50 prosent.

3.3 Utjevning av skatteinntekter mellom kommuner og fjerning av selskapsskatt

Uvalgets flertall ønsker å beholde dagens modell for inntektsutjevning, men øke den symmetriske inntektsutjevningen fra 55 prosent til 60 prosent.

Utvalget er delt i sin konklusjon vedrørende selskapsskatt. Medlemmene fra AP, SP, og SV foreslår at ordningen med kommunal selskapsskatt avvikles. Argumentene for å avvikle kommunal selskapsskatt:

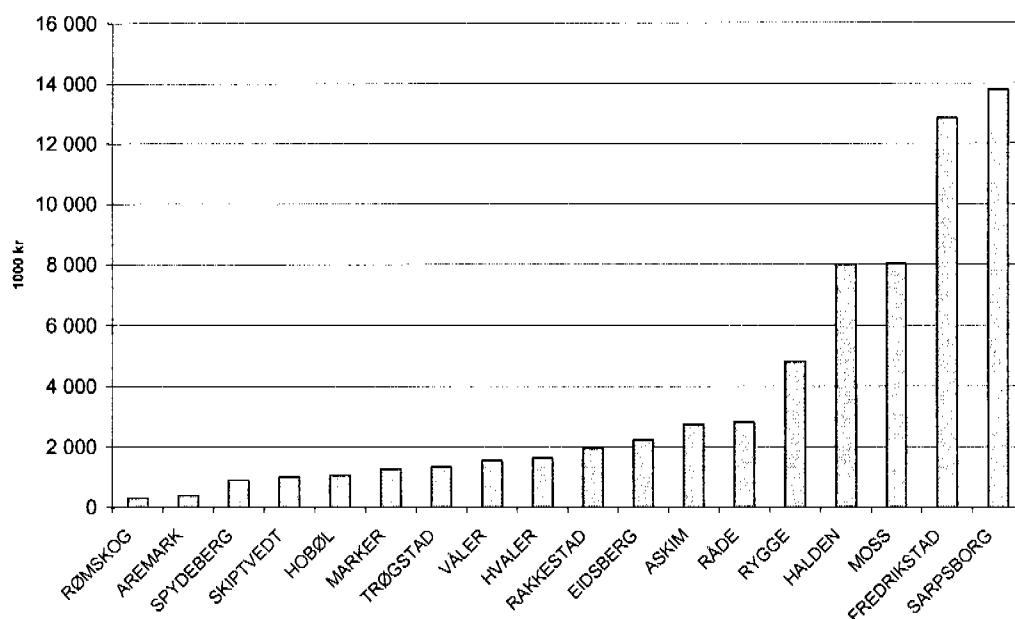
- jevnere fordeling mellom kommunene
- større stabilitet i inntektene
- vanskelig å dokumentere effekt på næringsutvikling
- et godt arbeidsmarked et gode i seg selv
- en svakhet at kommunene ikke har innsynsrett i beregninger av selskapsrett

Medlemmene fra H, Krf, V, Frp foreslår at dagens ordning med kommunal selskapsskatt videreføres. Argumenter for å beholde selskapsskatt:

- lokal forankring

- deler av verdiskapingen blir igjen der verdiskapingen skjer
- incentiveeffekter for næringsutvikling

Medlemmene fra H og Frp ønsker en skattefondsmodell. Medlemmene fra V og KRF ønsker en skattesimuleringsmodell

Figur

3.3.1: Inntektsutjevning og fjerning av selskapskatt

Som vi ser av figur 3.3.1, tjener alle kommunene i Østfold på ny inntektsutjevning fjerning av kommunal selskapskatt. Det sistnevnte gjelder også, når vi ser på enten isolert effekt av økt inntektsutjevning eller isolert effekt av avvikling av kommunal selskapskatt. For landet, vil 33 kommuner tape på forslaget og da spesielt kommunene Oslo, Bærum, Asker, Stavanger og Sola.

Aremark kommune mener at økt inntektsutjevning og fjerning av kommunal selskapskatt er positivt for Østfoldkommunene.

3.4 Distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet

I dagens inntektssystem tildeles kommuner i Nord-Norge og små kommuner med moderate skatteinntekter ekstra rammetilskudd gjennom Nord-Norgetilskuddet og deler av skjønnstilskuddet. Disse ekstrabevilgningene er begrunnet ut fra regional- og distriktspolitiske hensyn. Begrunnelsen for disse særskilte tilskuddene er å gi små kommuner og kommuner i Nord-Norge muligheten til å ha et bedre utbygd tjenestetilbud enn andre kommuner, og med dette bidra til å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret.

Utvalgets flertall foreslår at dagens regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet samles til ett nytt distriktspolitisk tilskudd. Kriteriene for fordeling av det nye tilskuddet kobles til det distriktspolitiske virkeområdet som ligger til grunn for den øvrige distriktspolitikken. Regionalpolitisk skjønn avvikles, men regionalpolitikken for øvrig skal styrkes.

Et nytt distriktspolitisk tilskudd skal brukes til å sette kommuner som sliter med fraflytting og dårligere levekår i stand til å gi et bedre tjenestetilbud til innbyggerne enn "gjennomsnittskommunen", for om mulig demme opp for ytterligere fraflytting.

Utvalgets flertall begrunner det ovennevnte med at distriktspolitiske tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktspolitikken for øvrig. Det skal foretas en mer direkte vurdering av hvilke kommuner som har behov for en regionalpolitisk ekstrainsats. Små kommuner utenfor virkeområdet bør eventuelt tilgodeses med skjønnsmidler.

Aremark kommune mener det er riktig at distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktspolitikken for øvrig. I Østfold taper Rømskog og Aremark henholdsvis 3,8 millioner kroner og 3,6 millioner kroner samlet på lang sikt av et nytt distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet. Aremark kommune forutsetter at de nevnte tapskommunene i Østfold blir kompensert gjennom distriktspolitikken for øvrig og gjennom skjønnsstilskuddet. Dette vil konkret bety at Aremark opprettholder sin status som C-kommune når det gjelder distriktspolitiske virkemidler, og at det påviste tapet kompenseres ved en økning av det skjønnsstilskudd som fylkesmannen fordeler gjennom inntektssystemet.

3.5 Vekst, fraflytting og befolkningsoppdatering

I 2003 ble rutinene for beregning av innbyggertilskuddet lagt om, og innbyggertilskuddet har siden den gang blitt beregnet med utgangspunkt i befolkningstall pr. 1. januar i budsjettåret. Omleggingen ble begrunnet med at departementet ville sikre kommuner med befolkningsvekst en rask kompensasjon for nye innbyggere.

Oppdatering av befolkningstall påvirker kommunenes rammetilskudd gjennom:

- oppdatering av befolkningstallene i inntektsutjevningen
- oppdatering av befolkningstallene i innbyggertilskuddet
- oppdatering av befolkningstallene og befolkningssammensetningen i utgiftsutjevning

Utvalget ønsker å opprettholde oppdatering av befolkningstall ved beregning av inntektsutjevning. Ved beregning av utgiftsutjevning og innbyggertilskudd foreslår utvalget å benytte folketall pr.1.7 før budsjettåret i stedet for dagens oppdatering pr. 1.1 i budsjettåret.

0101 Halden	0,8
0104 Moss	-1,6
0105 Sarpsborg	-1,8
0106 Fredrikstad	-3,3
0111 Hvaler	-0,3
0118 Aremark	0,0
0119 Marker	-0,4
0121 Rømskog	-0,1
0122 Trøgstad	0,1
0123 Spydeberg	-0,5
0124 Askim	-0,7
0125 Eidsberg	0,1
0127 Skiptvet	-0,2
0128 Rakkestad	-0,5
0135 Råde	-0,5
0136 Rygge	-1,8
0137 Våler	0,0
0138 Hobøl	-0,3

Tabell 3.5.1 : Gevinst/tap ved å benytte folketall pr. 1.7 før budsjettåret, ikke oppdaterte folketall (oppgitt i millioner kroner)

Østfold taper samlet 11 millioner kroner på bruk av ikke oppdaterte folketall (jfr. tabell 3.5.1).

Aremark kommune er enige med utvalget om å opprettholde oppdatering av befolkningstallene ved beregning av inntektsutjevningen. Dette er til gunst for vekstkommuner som raskt blir kompensert for nye innbyggere. Videre mener Aremark kommune at den opprinnelige intensjonen med bruk av oppdaterte befolkningstall ved beregning av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning er god.

I dagens utgiftsutjevning kompenseres det ikke for høye kapitalkostnader. Imidlertid finner kommuner med svært høy befolkningsvekst det vanskelig å finansiere nødvendige investeringer. En ordning med vekstkompensasjon, vil kunne være med på å bidra til at nye investeringer ikke medfører redusert tjenestetilbud til innbyggere som allerede er i kommunen.

Utvalget foreslår en at det innføres en egen vekstkompensasjon i inntektssystemet. Kompensasjonen tildeles kommuner som gjennom en treårsperiode har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst de siste tre årene ut over en gitt vekstgrense. Vekstgrensen er satt til det doble av gjennomsnittlig årlig vekst på landsbasis den siste treårsperioden og som har skatteinntekter lavere enn 140 prosent de siste tre årene. Vekstkompensasjonen foreslås tildelt som et beløp, kr. 50 000,- per ny innbygger ut over vekstgrensen. 30 kommuner i landet ville ha mottatt vekstkompensasjon i 2006.

Kun en kommune i Østfold får per i dag gevinst av et nytt vekstkommunetilskudd; Hvaler med 0,9 millioner kroner. Alle kommunene i Østfold må være med å finansiere vekstkompensasjonen med kr. 29,- pr. innbygger, det vil si ca 7,5 millioner kroner.

Selv om det er kun Hvaler av Østfoldkommunene som pr. i dag tjener på vekstkommune tilskuddet, er Aremark kommune positiv til at kommuner får en viss kompensasjon ved en uforutsigbar sterk vekst.

3.6 Skjønnsmidler i inntektssystemet

Årlig blir en andel av rammetilskuddet fordelt ut fra skjønnsmessige vurderinger. I 2007 utgjør skjønnstilskuddet ca. 1,5 milliarder kroner. Stortinget fastsetter skjønnsrammen for det påfølgende året i forbindelse med den årlige behandlingen av kommuneproposisjonen.

Kommunal- og regionaldepartementet fordeler mesteparten av skjønnsrammen i fylkesvise rammer som deretter blir fordelt av fylkesmannsembetene til kommunene. Fylkesmennene har ansvar for å komme fram til en god og rettferdig fordeling av skjønnsmidlene.'

Utvalget mener at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet bør fordeles etter faste kriterier. En reduksjon i skjønnsmidlene og en styrking av de faste tilskuddene er et skritt i riktig retning for et mer rettferdig inntektssystem. Utvalget foreslår at skjønnsrammen reduseres til i underkant av 1 milliard kroner ved følgende endringer i skjønnsrammen:

- regionalpolitisk begrunnet skjønn trekkes ut av skjønnsrammen og legges inn i det nye distriktpolitiske tilskuddet (115 millioner kroner)
- kompensasjon for endringer i inntektssystemet i perioden 2002 til 2006 (213 millioner kroner).
- vekstkompensasjon (118 millioner kroner)

Aremark kommune er enig i at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet i prinsippet bør fordeles etter faste kriterier. En reduksjon i skjønnsmidlene og en styrking av de faste tilskuddene er et skritt i riktig retning for et mer rettferdig inntektssystem. Midlene som avsettes i inntektssystemet for en skjønnsmessig fordeling må imidlertid fortsatt være av så stort omfang at det fanger opp inntektsreduksjoner i de samlede statlige overføringene, slik at enkeltkommuner opprettholder sitt samlede inntektsgrunnlag på dagens nivå.

3.7 Overgangsordningen

Utvalget mener at dagens overgangsordning bør avvikles og erstattes med en ordning som er enklere, mer forutsigbar, og som i større grad skjermer kommunene mot plutselig svikt i rammetilskuddet fra et år til det neste.

Utvalget foreslår at dagens overgangsordning erstattes med en helhetlig inntektsgaranti (INGAR) for sterk nedgang (avvik fra landsgjennomsnittet) i rammetilskuddet fra et år til et annet. Kommunene skal gjennom INGAR få kompensert for en utvikling i rammetilskuddet

som ligger mer enn kr. 300,- lavere enn landsgjennomsnittlig vekst pr. innbygger. Tilskuddet skal finansieres ved et likt trekk per innbygger for alle landets kommuner.

Aremark kommune er enig i at dagens overgangsordning bør avvikles og erstattes med en ordning som er enklere, mer forutsigbar, og som i større grad skjermer kommunene mot plutselig svikt i rammetilskuddet fra et år til det neste.

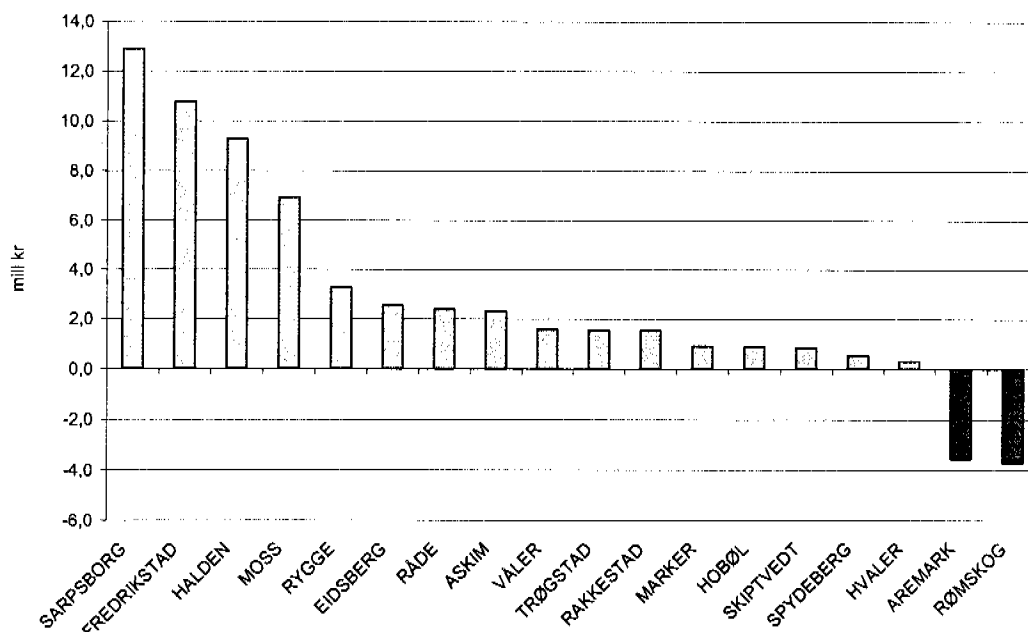
4. OPPSUMMERING

Samlet sett tjener Østfoldkommunene 31,1 millioner kroner det første året på Sørheimutvalget. 15 kommuner tjener på forslaget. Rømskog, Aremark og Hvaler taper til sammen 0,4 millioner kroner på forslaget (jfr. tabell 4.1 under).

HALDEN	6 361
MOSS	3 967
SARPSBORG	7 633
FREDRIKSTA	3 347
HVALER	-102
AREMARK	-167
MARKER	535
RØMSKOG	-116
TRØGSTAD	1 025
SPYDEBERG	26
ASKIM	827
EIDSBERG	1 457
SKIPTVEDT	493
RAKKESTAD	764
RÅDE	1 697
RYGGE	1 812
VÅLER	1 146
HOBØL	395

Tabell 4.1: Samlet gevinst/tap med inntektsgaranti – 1 års effekt (1000 kroner)

Den langsiktige gevinsten for Østfold uten inntektsgarantien er 51,1 millioner kroner. Den langsiktige effekten er positiv for 16 kommuner og negativ for Rømskog og Aremark som taper henholdsvis 3,8 millioner kroner og 3,6 millioner kroner (jfr. figur 4.1 under).

Tabell 4.1: Samlet gevinst/tap uten inntektsgaranti – systemeffekt - langsiktig effekt

Aremark kommune sin helhets vurdering:

Aremark kommune gir en sterk støtte til forslaget fra Sørheimutvalget som en helhetlig forbedring av overføringssystemet til kommunene. Aremark kommune ser at det også med denne forbedringen fortsatt vil være store ulikheter i kommune-norges mulighet til å gi like tjenester til alle innbyggere og ber derfor om at arbeidet med å få til et mer rettferdig inntektssystem fortsetter. Aremark kommune anmoder om at man får en snarlig gjennomgang av utgiftsutjevningen.

Aremark kommune sin enkeltpunkts vurdering:

- Aremark kommune er enige med utvalget med at skattens andel av kommunenes totale inntekter bør ligge rundt 50 prosent.
- Aremark kommune mener at økt inntektsutjevning og fjerning av kommunal selskapsskatt er positivt for Østfoldkommunene.
- Aremark kommune mener det er riktig at distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktspolitikken for øvrig. I Østfold taper Rømskog og Aremark henholdsvis 3,8 millioner kroner og 3,6 millioner kroner samlet på lang sikt av et nytt distriktspolitisk tilskudd i inntektssystemet.

Aremark kommune forutsetter at de nevnte tapsekommunene i Østfold blir kompensert gjennom distriktspolitikken for øvrig og gjennom inntektssystemets skjønntilskudd. Dette vil konkret bety at Aremark kommune opprettholder sin status som C-kommune når det gjelder distriktspolitiske virkemidler, og at det

påviste tapet kompenseres ved en økning av det skjønnstilskudd som fylkesmannen fordeler gjennom inntektssystemet.

- Aremark kommune er enige med utvalget om opprettholde oppdatering av befolkningstallene ved beregning av inntektsutjevningen. Dette er til gunst for vekstkommuner som raskt blir kompensert for nye innbyggere. Videre mener Aremark kommune at den opprinnelige intensjonen med bruk av oppdaterte befolkningstall ved beregning av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning er god.
- Selv om det er kun Hvaler av Østfoldkommunene som pr. i dag tjener på vekstkommune tilskuddet, er Aremark kommune positive til at kommuner får en viss kompensasjon ved en uforutsigbar sterk vekst.
- Aremark kommune er enige i at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet bør fordeles etter faste kriterier. En reduksjon i skjønnsmidlene og en styrking av de faste tilskuddene er et skritt i riktig retning for et mer rettferdig inntektssystem.

Midlene som avsettes i inntektssystemet for en skjønnsmessig fordeling må imidlertid fortsatt være av så stort omfang at det fanger opp inntektsreduksjoner i de samlede statlige overføringene, slik at enkeltkommuner opprettholder sitt samlede inntektsgrunnlag på dagens nivå.

Aremark kommune er enige i at dagens overgangsordning bør avvikles og erstattes med en ordning som er enklere, mer forutsigbar, og som i større grad skjermer kommunene mot plutselig svikt i rammetilskuddet fra et år til det neste.

Regionrådet behandlet Sørheimutvalgets innstilling i møte 14. desember 2007, sak 47/07, og fattet følgende vedtak som Regionrådet anbefaler kommunene i Indre Østfold om å slutte seg til:

- Aremark kommune gir sin støtte til forslaget fra Sørheimutvalget som en helhetlig forbedring av overføringssystemet til kommunene. Aremark kommune ser at man også med denne forbedringen fortsatt vil ha store ulikheter i kommunenorges mulighet til å gi like tjenester til alle innbyggere. Vi ber derfor om at arbeidet med å få til et mer rettferdig inntektssystem fortsetter.
- Aremark kommune mener det er riktig at distriktpolitisk tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktpolitikken for øvrig. I Østfold taper Rømskog og Aremark henholdsvis 3,8 millioner kroner og 3,6 millioner kroner samlet på lang sikt av et nytt distriktpolitisk tilskudd i inntektssystemet. Aremark kommune forutsetter at de nevnte

tapskommunene i Østfold blir kompensert gjennom distriktpolitikken for øvrig og gjennom skjønnstilskuddet.

- Aremark kommune anmoder om at man får en snarlig gjennomgang av utgiftsutjevningen.
- Aremark kommune oppfordrer alle kommunene i Østfold til å svare på høringen.
- For kommunene i Indre Østfold vil det være positivt å fjerne den kommunale andelen av selskapsskatten, forutsatt at ingen taper påordningen. Foruten en mer stabil og forutsigbar inntektssituasjon, vil vi legge til rette for satsing på regional næringsutvikling overfor næringsetablerere og statlige myndigheter.

Rådmannen foreslår at formannskapet slutter seg til Regionrådets forslag til vedtak med en presisering av punktet om distriktpolitiske tiltak koblet opp mot utformingen av det kommunale inntektssystemet.